

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

Teie 29.09.2025

Meie 05.11.2025

nr 5-1/25/8, KAM/25-
1067/-1K
nr 8-2/7906

Kaitseväe korralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kaitseministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud kaitseväe korralduse (KKS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiits- ja Digiministeerium jätab eelnõu kooskõlastamata.

I. Põhimõttelised märkused

Halduskoormus

1. Vastavalt HÕNTE § 41 lg 1 p 3 tuleb seletuskirjas sisukokkuvõttes esitada info halduskoormuse kohta ning halduskoormuse kasvu korral ülevaade selle vähendamisest. Käesolevas eelnõus on nii halduskoormust suurendavaid kui ka vähendavaid nõudeid. Samas võib halduskoormuse tasakaalustamise reegli jätta rakendamata, kui halduskoormus lisandub riigikaitse või julgeoleku oluliste vajaduste tõttu (HÕNTE § 1 lg 4(2)). Seega käesolevas eelnõus ei ole kohustust halduskoormuse vähendamise ettepanekuid leida. Siiski teeme ettepaneku sisukokkuvõttes kajastada mõju halduskoormusele tervikuna ning lisada viide julgeoleku erandile.

Eelnõu § 1 (KKS) ja § 6 (RiKS) – põhiõiguste piiramine ja andmekaitseõigus

Riikliku julgeoleku tagamisega seotud eesmärkides isikuandmete töötlemist reguleerib 28. jaanuaril 1981. a koostatud isikuandmete automatiseeritud töötlemisel isiku kaitse konventsioon ehk nn Konventsioon 108, mille ratifitseerimise seadus jõustus 1. juunil 2002. a.

2. **Eelnõu § 1 p-ga 11** muudetakse KKS § 54¹ lg-d 1 ja 2 ning isikuandmete töötlemine nähakse ette oluliselt laiemana kui kehtivas KKS-s. Lõikes 1 antakse Kaitseväele õigus Kaitseväe julgeolekualal asuva vara või isiku vastu suunatud ründe lõpetamiseks jm ülesannete täitmiseks töödelda isikuandmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku või eraõigusliku juriidilise isiku andmekogust, sh varjatult. Neid volitusi lubatakse rakendada mistahes tavalise ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks ja tõrjumiseks. Lõikes 2 antakse Kaitseväele volitus ohu väljaselgitamiseks, tõrjumiseks ja Kaitseväe julgeolekualal asuva vara või inimeste vastu suunatud ründe lõpetamiseks kasutada variandmeid, isikut varjatult jälgida ning kasutada pilti edastavat või salvestavat jälgimisseadmetikku.

Tegemist on põhjendamatult madala ohu lävendiga ning minimaalselt tuleb sätestada, et lisatavad meetmed oleks lubatud vaid julgeolekuala ohutuse tagamiseks või riigi julgeoleku tagamiseks. Seejuures vajab eraldi põhjendamist, miks on vaja meetmeid rakendada juba abstraktselt ohu ennetamiseks, s.t ilma reaalse ohuolukorrata.

KKS-s on praegune norm Kaitseväe luure ja julgeolekuala keskne: isikuandmete varjatud töötlemine andmekogudest on lubatud üksnes KKS § 36 lg 1 p 6 ülesande täitmiseks olulise ohu väljaselgitamiseks ja tõrjumiseks. Eelnõus ettenähtud muudatusega soovitakse isikuandmete erinevatest andmekogudest varjatult töötlemise õigust laiendada, sest ohu tase on allapoole toodud/välja jäetud, ülesandeid on juurde lisatud (sh lisandunud julgeolekuala vahetu lähedus) ja Kaitseväe üldmõistena kasutusele võetud. Säte (lg 1) on ülesehituselt muutunud pigem raskesti loetavaks ja ilmselt ka rakendajale keeruliseks (ei ole üheselt selge, kes, mida millal ja milleks tohib). Siinkohal on oluline arvestada, et Riigikohus on oma 2019.a PSJV asjas nr 5-19-38 (mis käsitles Kaitseväe õigust isikuandmeid varjatult töödelda) eraldi rõhutanud, et isiku kohta varjatult teabe kogumist ja selle edasist töötlemist võib üldjuhul pidada isiku õiguste intensiivseks ja riigivõimu omavoli ohtu sisaldavaks riiveks, mis esitab normide õiguselgusele kõrgendatud nõudeid. Seletuskirjas puudub ka piisav põhjendus, miks on vajalik edaspidi nii laialdaselt kasutada Kaitseväel isikuandmete varjatud töötlemist (andmekogudest). Varjatud andmetöötlust puudutavas osas vajab eelnõu kavandatavaid muudatusi kogumis arvesse võtvat põhiseaduspärasuse analüüsi.

Eriti sekkuvaks isikuandmete töötlemiseks (KKS § 54¹ lg 2) sätestab kehtiv KKS kaks olulist piirangut - edasilükkamatu olukord ja kõrgendatud oht. Kuigi eelnõu seletuskirjas nenditakse, et isikuandmete töötlemise õigus on Kaitseväele tagatud ka kehtiva õigusega, ei ole seletuskirjas toodud põhjendusi, miks andmete töötlemise aluseid oluliselt lõdvendatakse - eelnõu kohaselt saab isikuandmeid varjatult töödelda juba lihtsuh väljaselgitamiseks. Palume eelnõu seletuskirjas vajalikud põhjendused tuua.

Lisaks tekkis küsimus kehtiva sätte lõike 4 osas, milles muudatusi ei kavandata. Kuidas toimub KV muude ülesannete (lg 4 on regulatsioon vaid § 36 lg 1 p 6 kohta) täitmisel kogutud isikuandmete säilitamine ja kustutamine? Näib, et siin on sättes osa regulatsiooni puudu.

Isikuandmete kohta varjatult andmekogust päringu tegemine tähendab eelduslikult, et andmesubjektile ei esitata teavet selle kohta, et tema osas on päring tehtud, st piiratakse andmesubjekti õigust saada teavet tema isikuandmete töötlemise kohta. Selleks on KKS-s juba olemas § 41¹⁰, mille lg 3 p-d 1 ja 2 annavad õiguse jätta andmesubjektile esitamata teave selle kohta, et tema isikuandmeid töödeldakse ning selle kohta, kes on nende isikuandmete vastuvõtjad.

Eelpooltoodu tõttu jääb ebaselgeks, miks on vaja muudetava § 54¹ lg 1 lõppu on vaja lisada tekstiosa „sealhulgas varjatult“ ning norm tuleb sõnastada viitega KKS §-st 41¹⁰ tulenevale võimalusele piirata andmesubjekti õigusi.

Märgime, et seletuskirjas puudub ka piisav põhjendus selle kohta, et puudub andmesubjektide õiguse ja vabadusi vähem riivavam meede kui andmekogudest nende kohta varjatult päringute tegemine. Seletuskirjas ei ole kirjeldatud, millised oleksid rakendatavad kaitsemeetmed, mis oleks mõeldud sellist ulatuslikku õiguste riivet tasakaalustama. Näiteks – kas päringuid ikkagi logitakse andmeälgi (päringud poleks nähtavad üksnes andmesubjektile, kuid nende üle on siiski võimalik teostada järelevalvet) või kas toimiks mõni muu kaitsemeede. Selgitame, et Konventsioon 108 artikkel 9 lg 2 p a võimaldab küll teha artiklist 8 erandeid riigi julgeoleku kaitsmise eesmärgil, kuid selline kitsendus on lubatud osalisriigi siseriikliku õigusega ainult juhul, kui kitsendus osutub demokraatlikus ühiskonnas vajalikuks.

Kahetsusväärset pole seletuskirjas esitatud põhjendusi, kuidas kavandatavad andmesubjekti õiguste piirangud vastavad Konventsioon 108 nõuetele. Siseriikliku õigusega ei tohi vastavaid sätteid ette näha, kuni piirangute õiguspärasus ei ole argumenteeritult põhjendatud.

Lisaks tekkis küsimus kehtiva sätte lõike 4 osas, milles muudatusi ei kavandata. Kuidas toimub Kaitseväe muude ülesannete (lg 4 on regulatsioon vaid § 36 lg 1 p 6 kohta) täitmisel kogutud

isikuandmete säilitamine ja kustutamine? Ka seda on vaja reguleerida ja seetõttu tuleb eelnõu täiendada.

Eelnõu § 6 (RiKS 6². ptk) – sõjavangid

Täname teid võimaluse eest enne ametlikku kooskõlastusringi sõjavange puudutava regulatsiooni osas ettepanekuid esitada. Esitasime mitteametlikult oma tähelepanekud seoses vangiregistriga seotud muudatustega, kuid eelnõus meie tähelepanekuid ei kajastu. Palume eelnõu täiendada.

3. Eelnõus ei ole piisavalt selgelt määratletud, millised ülesanded on seotud lühiajalise ja pikaajalise kinnipidamisega. Kuigi nende täpsem reguleerimine on võimalik rakendusaktide tasandil, peaksid ülesannete üldised raamid olema sätestatud seaduses.

Tõime mitteametliku suhtluse käigus esile vajaduse määrata pädev asutus, kes on peavastutaja sõjavangide kohtlemise 12. augusti 1949 Genfi (III) konventsiooni rakendamise ja nõuetest kinnipidamisega seoses. Samuti leidsime, et Genfi (III) konventsiooni kohaselt ei ole sõjavangid samastatavad nõ tavaliste kinnipeetavatega, siis ei ole õige neile kohaldada vangistusseaduse (VangS) regulatsiooni ega kanda nende andmeid nõ tavaliste kinnipeetavate ja vangide andmestikku, vaid nende tarbeks oleks vaja eraldi sõjavangide andmestikku.

Eelnõu vajab täpsustamist asjaoluga, et vanglateenistuse roll pikaajalise kinnipidamise korraldamisel peab piirduma sõjavangide majutamise ja valvamise praktilise korraldamisega, sh elamispindade, turvalisuse ja igapäevase elukorralduse tagamisega kinnipidamiskohtades. Vanglateenistusel ei tohiks lasuda riikliku informatsioonibüroo (Information Bureau) ülesandeid ega otsustusõigust sõjavangide vabastamise küsimustes.

Meie eespooltoodud seisukohad ei ole muutunud ja palume eelnõu täpsustada.

II. Sisulised märkused

4. **Üldine märkus** – eelnõuga plaanitakse anda Kaitseväele mitmeid julgeolekuala ohu ennetamise, väljaselgitamise ja tõrjumise meetmeid. Samas ei avata eelnõus sõnaselgelt ohu sisu. Oleme seisukohal, et õigusnormide parema arusaadavuse huvides tuleks eelnõusse lisada säte, mis seoks lisatavad meetmed julgeolekuala ohutuse tagamisega või minimaalselt riigi julgeoleku tagamisega (st täpsustaks, et meetmed on ette nähtud vaid julgeolekuala julgeoleku tagamiseks sõltumata sellest, kas oht julgeolekualale paikneb alal või määratlemata piirkonnas väljapool ala). Selgus ohu mõistes on seda olulisem, et KKS-s on Kaitseväele antud kahesugune positsioon - ennekõike on tema ülesandeks loomulikult riigi julgeoleku tagamine, kuid samas osaleb ta ka avaliku korra kaitses. Mõlemal juhul on kaitstav õigusväärtus erinev – riigi julgeolek versus avalik kord – ning seega on erinev ka ohu sisu (oht avalikule korrale hõlmab kõiki avaliku-õiguse norme, oht riigi julgeolekule on oluliselt spetsiifilisem). Selleks, et vältida segadust, millise õigushüve kaitseks Kaitseväele eelnõuga plaanitavad ulatuslikult rakendatavad meetmed ette nähakse, tuleb eelnõu täiendada ja kavandatavate meetmete puhul ohu mõistet täpsustada.
5. **Eelnõu § 1 p 2 (KKS § 3¹)** – Politsei- ja Piirivalveameti ülesandeid (väikesaared ja mereala) reguleerivasse paragrahvi plaanitakse eelnõuga läbivalt lisada sõna Kaitsepolitseiamet (KAPO). Ei ole arusaadav, milliseid KAPO ülesandeid ja millises mahus Kaitseväge merelt tulenevate ohtude tõkestamiseks selle normi alusel täitma hakkaks. Ka seletuskiri ei loo siin piisavat selgust. Seletuskirjas on üksnes allmärkusena (nr 8) lisatud ülesannete sisulist piiri kirjeldav põhimõtteline erisus, et „ei kohaldu andmete kogumisele ja töötlemisele, sest see ei ole seotud vahetu ohu tõrjumisega“. See selgitus ei ole piisav ja vajab täiendamist, sest doubleerivad või ebaselgelt piiritletud ülesanded võivad kaasa tuua rakendamisel pädevuskonflikte.

Samuti vajab läbimõttlemist, kas kehtiva sätte lg 7 vajaks ka täiendamist arvestades, et KAPO kui julgeolekuasutuse tegevuse üle teostatakse parlamentaarset kontrolli julgeolekuasutuste järelevalve komisjonis.

Palume eelnõu ja seletuskirja täiendada.

6. **Eelnõu § 1 p 3 (KKS § 3²)** – kõnealuse muutmispunktiga reguleeritakse asutuseülene mereliste ohtude reageerimise koordineerimine, mille tarbeks on Kaitseväge juurde moodustatud mereliste ohtude komisjon.

Eelnõu § 1 p 3 tuleb välja jätta, sest komisjonide ja töörühmade tegevust ei ole vaja seaduses reguleerida. Lisaks on ebaselge, mis on täpsemalt komisjoni roll, sest pealkiri on koordineerimine, kuid normi lg 1 p-s 3 sätestatakse ka mereliste ohtude reageerimine. See on oluliselt laiem, kui termin „koordineerima“ võimaldaks.

Vaadates komisjoni tegevusi, tunduvad need olevat sarnased julgeolekuasutuste seaduse (JAS) §-s 10 sätestatud Vabariigi Valitsuse (VV) julgeolekukomisjoni tegevustele. Seletuskirjas on märgitud, et „Oluline on märkida, et juhtrühm ei ole mõeldud asendama Vabariigi Valitsuse juures tegutsevat julgeoleku nõukogu (edaspidi JKN), kellele on seadusega pandud väga konkreetsed ülesanded, ega sellega konkureerima.“ – siin on ilmselt mõeldud siiski VV julgeolekukomisjoni? Palume see üle vaadata ja täpsustada.

Seletuskirjast tuleneb ka see, et „... ei jääda ootama poliitilisi suuniseid julgeolekunõukogult, ministeeriumilt või muult asutuselt...“ ja „Põhimõtteliselt teevad asutused oma igapäevast tööd ja poliitiliselt tasemelt küsitakse nõusolek vaid siis, kui seda näeb ette seadus.“ Juhime tähelepanu, et ametiasutused on tulenevalt Vabariigi Valitsuse seadusest (VVS) ministeeriumide valitsemisalas ehk minister juhib ministeeriumi – seega teatav poliitiline suunis jääb. Tõstatame küsimuse, et kui ametiasutused teevad edasi oma tavapärast tööd, siis jääb ebaselgeks, miks tuleb seaduses ette näha komisjoni loomine.? Olukorras, kus tekib oht või kriisiolukord, siis saab ka praegu tagada asjakohaste asutustega koostöö ja koordineerimise ilma, et oleks seaduses ettenähtud komisjon.

Palume kõnealune muutmispunkt eelnõust välja jätta.

7. **Eelnõu § 1 p 4 (KKS §22⁴)** – eelnõu kohaselt võib kaitselelendunduse järelevalveteenistus kehtestada nõudeid kaitselelendunduse lendundusohutuse tagamiseks. Seletuskirjast nähtub, et järelevalvet tehakse eelkõige kahest vaatest – tehnilised nõuded ja nõuded inimeste kompetentsusele (teadmised ja oskused). Kui järelevalveasutuse kehtestatavad nõuded puudutavad mh ka näiteks nõudeid inimeste teadmiste ja oskustele, võib tegu olla põhiõiguste piiranguga. Põhiõiguste piirangud tuleb aga ette näha seaduses, mitte järelevalveorgani haldusaktis. Seetõttu tuleb eelnõu täiendada, et nõuded oleksid seaduses.
8. **Eelnõu § 1 p-d 9 ja 10 (KKS § 50 ja § 54 lg 3)** – eelnõuga plaanitakse KKS-i lisada uus termin – „julgeolekuala vahetu lähedus“. Termin defineeritakse eelnõus nii lai, et Kaitseväge tegevusele ei teki sellega vajalikku selget õiguslikku alust ja piiri. Sedavõrd olulise mõjuga säte peab olema õigusselge, sh arvestades isikute põhiõigusi ja -vabadusi riivavaid meetmeid, mille rakendamist julgeolekuala vahetus läheduse mõistega seonduvalt eelnõus plaanitakse. Palume termini defineerimist täpsustada.

Eelnõuga soovitakse Kaitseväge ajutise julgeolekuala tähistamist ja ala loomisest teavitamist põhimõttelises osas muuta. Kehtivas KKS-s on ette nähtud kohustus ka ajutine julgeolekuala tähistada esimesel võimalusel ning ala loomisest asukohajärgset kohaliku omavalitsuse üksust (KOV) teavitada. Eelnõuga soovitakse KV ajutise julgeolekuala tähistamine ning KOV-de teavitamine jätta KV kaalutusotsuseks (eelnõu sõnastus – võimaluse korral). Seletuskirjas selgitatakse, et tähistamata ja teavitamata jätmine võib olla vajalik, kui seda nõuab riigikaitseline varjatud iseloomuga ülesanne ning tähistamata jäetakse vaid juhul, kui selle tähistuse puudumine ei põhjusta ohtu piirkonnas liikuvatele isikutele. Põhjendused on arusaadavad, kuid oleme seisukohal, et need olulised tingimused peavad tulenema selgelt ka seadusest. Siinkohal ei piisa Kaitseväge sisest regulatsioonist arvestades ajutise julgeolekuala regulatsiooni rakendamisega kaasneda võivat välist mõju. Palume eelnõu täiendada.

9. **Eelnõu § 1 p 12 (KKS-i lisatava § 54² lg 4 ja 5)** – sätte kohaselt võib Kaitseväe juhataja või tema volitatud struktuuriüksuse ülem kehtestada julgeolekuala vahetus läheduses piiranguid liikumisele, pildistamisele ja muule tegevusele.

Palume seletuskirjas täpsustada, millise õigusaktiga on piirangute kehtestamise näol tegemist. Kuna piirangute kehtestajal ei ole määrusandlusõigust, saab ilmselt tegemist olla haldusaktiga (üldkorraldusega). Kuna piirangud võivad mõjutada määratlemata hulka inimesi, tuleb läbi mõelda, kuidas piirangud avalikkusele teatavaks tehakse. Seejuures tuleks täpsustada ka lõike 5 sõnastust, sest hetkel jääb arusaamatuks, kas sättega lubatakse piirangud ka teatavaks tegemata jätta (tehakse teatavaks võimaluse korral) või sõnastatakse sättega teavitamise võimalikud alternatiivid. Samuti tasub kaaluda, kas norm ei ole liialt avara sisuga võimaldades piirata sisuliselt igasuguse tegevuse julgeolekuala vahetus läheduses, mis on territoriaalselt määratlemata mõiste. Palume eelnõu täiendada.

10. **Eelnõu § 1 p 12 (KKS § 54⁴)** – norm annab Kaitseväele õiguse tuvastada isikusamasus kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel või kui see pole võimalik, siis muul õiguspärasel viisil, ning kontrollida dokumendile kantud või isiku antud andmete õigsust andmekogust.

Seletuskirjast ei selgu, mida täpsemalt loetakse „muuks õiguspäraseks viisiks“ tuvastamiseks isikusamasust. Nimetatud toimingut pole eelduslikult võimalik teha ilma isikuandmeid töötlemata ning ka Konventsioon 108 nõuab asjakohast, minimaalset ja läbipaistvat andmetöötlust. Antud juhul ei ole meil võimalik võtta seisukohta, kas planeeritav regulatsioon Konventsioon 108 nõuetele vastab, kuna seletuskirjas ei ole avatud, mis viisidel läbiviidavat andmetöötlust loetakse „muuks õiguspäraseks viisiks“ isikusamasuse tuvastamiseks. Palume vastavad selgitused ja täpsustused seletuskirja lisada, et saaksime regulatsiooni õiguspärasust hinnata ja omapoolseid ettepanekuid esitada.

11. **Eelnõu p 12 (KKS § 54⁵)** – esmalt tekib küsimus nn kategooria „julgeolekualale teatud kaugus“ sisse toomise põhjendatuses. Arusaamatuks jääb, miks on vaja seda eristada julgeolekuala vahetust lähedusest (mis on definitsiooni järgi niigi ülimalt lai, st ala, millel toimuv tegevus võib kaasa tuua ohu KV julgeolekuala). Palume seda seletuskirjas põhjendada.

Lisatava sätte lõikega 3 soovitakse anda Kaitseväele õigus nende inimeste puhul, kelle elu- või tööruumid asuvad Kaitseväe julgeolekuala vahetus läheduses, neid oma koju ja tööruumidesse kuni 12 tundi järjest mitte lubada (juurdepääs võimaldatakse võimalusel ning eelnõu eelnevaid sätteid arvestades võidakse KV ajutine julgeolekuala ka vajadusel tähistamata jätta...). Säte vajab põhiseaduspärasuse analüüsis eraldi tähelepanu. Palume seletuskirja täiendada.

Lõpetuseks - viibimiskeelu saab eelnõu kohaselt kehtestada ka julgeolekualale. Palume kaaluda, kas see on vajalik, kuivõrd KKS § 52 sätestab üldise julgeolekualal viibimise piirangu.

12. **Eelnõu § 1 p-ga 12** täiendatakse KKS §-ga 54⁸, mis reguleerib isiku läbivaatust Kaitseväe poolt. Lõikes 1 sätestatakse, et teatud olukordades võib läbi vaadata kinnipeetud isiku, sh isiku keha, riided, riietes oleva või kehal kantava asja. Selles osas märgime, et läbivaatuse läbiviimine või tulemuste mingil viisil talletamine (nt protokollis kajastamine) eeldab isikuandmete töötlemist, millisel juhul on kohustuslik jälgida Konventsioon 108 artikkel 5 nõudeid andmetöötlusele. Seetõttu tuleb eelnõu ja seletuskirja täiendada, et oleks reguleeritud ka isiku läbivaatuse käigus kogutud andmete töötlemine ja säilitamine – enne ei ole meil võimalik ka omapoolseid ettepanekuid esitada.

13. **Eelnõu § 1 p-ga 12** täiendatakse KKS §-ga 54¹¹, mis reguleerib jälgimisseadmetiku kasutamist ja mis näeb ette, et Kaitsevägi võib julgeolekualal ja selle vahetus läheduses toimuva jälgimiseks kasutada pilti edastavat või salvestavat jälgimisseadmetikku.

Teeme ettepaneku kaaluda sätte vajalikkust, sest isikuandmete töötlemine jälgimisseadme kasutamise teel on sätestatud juba §-s 54¹ lõikes 2. Juhime tähelepanu, et korrakaitseõiguses ei ole lubatud isikuandmete töötlemine ohu ennetamiseks, st olukorras, kus puudub vähemalt konkreetse ohu kahtlus. Ohu ennetamiseks jälgimisseadmete kasutamist on korrakaitseõiguses peetud ebaproportsionaalseks privaatsusõigusesse sekkumiseks. Seega tuleks eelnõu seletuskirjas avada intensiivse jälgimisvõimaluse andmise põhjendatust.

Kui säte on sisuliselt ja ka seletuskirjas põhjendatult vajalik, siis rõhutame vajadust jälgimisseadmetike paigaldamise ja kasutamise sisekordade kehtestamise käigus järgida Konventsioon 108 artikkel 5 nõudeid. Seletuskirja (lk 17) kohaselt „Julgeolekuala vahetus läheduses Kaitseväge poolt rakendatavate erimeetmete lisamine toetab NATO dokumentide ACO Directive 080-025; AD07-001 ACO „Security directive“ ja C-M(2002)50 „Protection Measures for NATO Civil and Military Bodies, Deployed NATO Forces, and Installations (Assets) Against Terrorist Threats“ rakendamist liitlasüksuste ja Kaitseväge poolt. Antud dokumendid ei ole avalikud.“ Kuivõrd need dokumendid ei ole avalikud, siis ei ole meil võimalik hinnata, kas regulatsioonidest tulev andmetöötlus vastab vajalikkuse ja minimaalsuse põhimõttele või kas rakendatav andmetöötlustoimingute protsessikirjeldus ja mõjuhinnangud on nõuetekohased.

14. **Eelnõu § 3 p 2 (KaLS § 84²)** – eelnõu kohaselt peab Kaitseliidu julgeolekuala olema tähistatud. Julgeolekualaks on § 841 lg 3 kohaselt ka loetletud objektide vahetu kaitsmisega seotud territoorium. Kas Kaitseliidu puhul on julgeolekuala vahetu lähedus siiski territoriaalselt piiritletav? Mille poolest erineb see Kaitseväge julgeolekuala vahetust lähedusest, mis eelnõu kohaselt ei ole territoriaalselt piiritletav?

Palume neile küsimustele seletuskirjas vastuses anda.

15. **Eelnõu § 3 p 2 (KaLS § 84³)** – lisatava sättega kohustatakse Kaitseliidu julgeolekualal viibijaid alluma valvuri ja valves oleva isiku korraldustele. Palume eelnõu täiendada ja siduda korraldused kindla eesmärgiga, et tagada selgus, millistele korraldustele inimesed alluma peavad ja välistada võimalialdus.
16. **Eelnõu § 3 p 2 (KaLS § 84⁴)** – sätte sisu ja vajalikkus on arusaamatu. Kehtiv seadus tagab valvurile kinnipidamisõiguse konkreetse objekti ohustamisega seoses. Kui sellele sättele lisaks on vaja täiendavat isiku kinnipidamise sätet, tuleb eelnõus selgelt reguleerida tuua, millistel juhtudel kinnipidamist kohaldada võidakse.
17. **Eelnõu § 5 p 7 (MSOS § 45 lg 5²)** – juhime tähelepanu, et seletuskiri (lk 2) erineb märkimisväärselt eelnõust. Seletuskirjas on toodud järgnev: „Täiendavalt antakse meresõiduohutuse seadusega (edaspidi MSOS) Kaitsevägele õigus kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra ajal korraldada laevaliiklust ning kehtestada ajutisi piiranguid või anda Transpordiametile nende kehtestamise korraldus, et tagada üldkasutataval veeteel laevaliikluse ohutus.“.

Eelnõu § 5 p 7 tehtav muudatus näeb aga ette, et Kaitseväge võib põhiseaduslikku korda, riigi julgeolekut või inimeste elu ja tervist ähvardava suurenenud ohu ajal riigi sõjalise kaitsmise või selleks valmistumise korral kehtestada veeteel liiklemise piiranguid või anda Transpordiametile korraldusi nende kehtestamiseks, samuti anda Transpordiametile korraldusi osutada laevaliiklusteenuseid ulatuses, et tagada veeliikluse ohutus ning Eesti merepiiri valvamine ja kaitse. Palume tagada, et eelnõu säte ja seletuskiri oleksid kooskõlas.

III. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

18. Seletuskirjas (lk 60) on kulude osas märgitud, et „Riigile ei too eelnõukohase seaduse rakendamine lähiajal ettenähtavaid lisakulutusi. Kõik vajalikud kulutused jäävad riigieelarve, sealhulgas Kaitseväge, Kaitseliidu ja teiste asutuste eelarve piiresse“. Vanglateenistusel puuduvad vahendid sõjavangide kinnipidamise ülesande ettevalmistamiseks ja täitmiseks väljaspool igapäevaseid tegevuskulusid. Lisaks tekivad täiendavad kulud vangiregistri arendustöödega seoses. Seetõttu on vajalik tagada vanglateenistusele vastavate ülesannete täitmiseks vajalik rahastus riigieelarveliste vahendite arvelt. Seetõttu on selgitus eksitav ja palume seletuskirjas märkida, et ka vanglateenistusele tekivad kulutused.
19. Seletuskirja mõjude osa tuleb täiendada ja käsitleda ka dekonfliktimisega seotud küsimusi ning vajaliku inimressursi hinnangut sõjavangide pikaajalise kinnipidamise korral. Sõjavangide kinnipidamine vanglas eeldab vastava ametikohtade arvu tagamist. Samuti toob täiendava kinnipidamiskoha kasutuselevõtt kaasa vajaduse suurendada isikkoosseisu, mis omakorda

tähendab täiendavat värbamisvajadust ja sellega seotud ressursikulu. Vanglateenistusel on vaja arvestada, millise personaliressursiga on seoses dekonfliktimisega võimalik arvestada.

- 20.** Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Palume parandatud eelnõu Justiits- ja Digiministeeriumile uuesti koostöölastamiseks esitada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@justdigi.ee
Monika Tappo
Kadri Margus
Merili Koppel
Mari Käbi
Signe Reinsalu
Birgit Hermann